

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 80.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefericite nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena la M. Duker Nächst
Herr. Angenfeld & Herold, Les-
ner, Heinrich Schalek, A. O-
pplik Nachf., Anton Orpplik,
în Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsebet-körnt.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ia. — RECLAME pe pagina
1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungarie
Pe un an 34 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
Nr. de Duminică 4 cor. pe nr.
Pentru România și străinătate.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Nr. de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
cile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
lângă Inul Nr. 80, etajul
I. Pe un an 30 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusele acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 193.

Brașov, Duminică 6 (19) Septembrie.

1909.

Pentru cultura neamului.

În zilele aceste de grea încercare pentru limba și legea strămoșească, când se fac chiar demersuri de către un ministru, ajuns în apogeul sovinișmului său nesățios, de a furișa o limbă străină în sanctuarul bisericilor noastre, — simțim o oareșcare mângâiere sufletească de câteori ne aflăm în ajunul unor manifestări ale culturii noastre naționale.

Anul acesta, poate ca nici unul din trecut, ne-a adus multe lovituri dureroase, pe cari le-am resimțit până în adâncul sufletului nostru revoltat; ele ne-au întărit însă de altă parte și în credința neștrămutată că cu cât mai grele și dese sunt loviturile, ce ni se aplică, cu atât mai mare ne este dorul de-a ne întruni noi între noi și uitând de mizeriile, cari ne împresoară, de-a munci umăr la umăr în cadrul reuniunilor noastre culturale, pentru înălțarea acestei culturi. Cu o viață bucurie și satisfacție facem constatarea că indeosebi anul acesta ne-a adus multe momente înălțătoare dela diferitele adunări culturale din ținuturile românești ale patriei noastre, la care am văzut lucrându-se de către mulți și în prezența multora cu interes și dragoste pentru ridicarea culturii poporului nostru. Și credem a nu greși, dacă acest interes și această dragoste mai întărită, pentru cultura neamului nostru, ce se manifestă de un timp încoace, o datorim în mare parte și norilor tot mai negri și mai deși, cari s'au strâns asupra capetelor noastre.

Măne se întrunește în adunare generală a doua noastră mare reuniune culturală „Societatea pentru fond de teatru român” în orașul Alba-Iulia. Serbările, ce vor avea loc în zilele de Duminică și Luni, vor fi desigur înălțătoare și vor duce cu un pas mai departe cestiunea culturii noastre, căci fruntașii și poporul

nostru din ținutul Alba-Iuliei s'au pregătit să primească cu însuflețire și dragoste adevărată pe stegarii societății noastre culturale.

De un șir de ani încoace și indeosebi dela angajarea însuflețitului director artistic al societății d-l Aurel P. Bănușiu, societatea noastră teatrală a realizat frumoase progrese. Pucuzând din punctul de vedere, că trăinicia unei societăți poate fi asigurată numai printr'un număr corăspunzător de membrii, cari se contribuie cu munca lor spirituală și cu bani pentru scopurile ideale ale societății, directorul artistic al societății în înțelegere cu comitetul central, a cutrierat pe rând ținuturile românești ale țării, deșteptând interesul mulțimei pentru societate. Astfel s'au înființat în decursul anului din urmă numeroase comitete filiale ale societății, iar numărul membrilor fondatori, pe viață, ordinari și ajutători s'a sporit cu câteva sute.

Aceasta este, fără îndoială, un mare și frumos rezultat, care trebuie să ne umple cu bucurie și încredere în viitor. Faptul, că într'un singur an s'au înființat vre-o 20 comitete filiale și s'au înscris mai multe sute de membrii noi, tot atât de pioneri înflatii ai cauzei noastre teatrale în diferitele părți ale țării, e o dovadă, că poporul nostru este gata să jertfească pe altarul culturii naționale, să fie numai oameni, cari să-l deștepte din somnul nepăsării, să-l îndrepte pe calea cea bună și să susțină în sufletul său viu flacăra însuflețirii pentru cauzele noastre culturale.

Continuând comitetul și directorul artistic al societății teatrale pe calea apucată, angajând la munca culturală tot mai mulți membrii ai neamului, se vorrevărsa în curând roadele binecuvântate ale societății teatrale românești asupra poporului nostru. Sub conducerea membrilor comitetelor filiale și cu concursul bursierilor societății se va desfășura în fiecare centru românesc steagul mândru al

Thaliei române, care va vesti în toate părțile în graiul strămoșilor dragostea noastră pentru isvorul nesecat al culturii naționale, singură în stare să ne strângă la un loc și să ne susțină intactă conștiința noastră de Români adevărați.

În acest semn salutăm cu toată dragostea adunarea de mâne a „Societății pentru fond de teatru român” dorindu-i un nou șir de succese în lucrările ei pentru ridicarea și întărirea culturii noastre naționale!

Un an temniță și 1000 cor. amendă. Eri după încheierea foii am primit următoarea telegramă din Cluj: *Curtea cu jurați de aici a condamnat pe d-l D. Marcu, redactor la „Țara Noastră” pentru articolii „Ghedeon” și „După 10 ani” la 1 an închisoare de stat și 1000 cor. amendă.*

Dare de samă. D-l deputat Dr. Aurel Vlad își va ținea darea de samă în Cip, Valea Geoagului, Duminică în 19 Septembrie n.

La Francisc Ferdinand. „Az Uj-ság” scrie că din momentul trecerii în partidul național-român au fost primiți în audiență la arhiducele *Franz Ferdinand*, căruia i-au expus situația creată bisericilor române, în urma ordonanței lui Apponyi, în privința limbii de catechizare.

Un coresp. al unui ziar din România rectifică știrea ziarului unguresc în sensul că cei doi bărbați sunt doi marcanți membri ai clerului român, unul unit, altul ortodox. Deși n'au făcut nici odată politică, ei se bucură de multă stimă în partidul național român, fiind în același timp doi dintre cei mai învățați români din Ardeal. Asupra rezultatului audienței se păstrează deocamdată cea mai desăvârșită tăcere. Cunoscute fiind însă sentimentele arhiducelui față de poporul român, se crede că

acesta ar fi promis tot sprijinul dreptei cauze a Românilor.

La statula lui Kossuth din Arad, cu ocazia inaugurării se pregătesc și alte scandaluri, pe lângă participarea episcopului român din Arad. Socialiștii vor lua parte în frunte cu Bokányi. Aderenții lui Iusth vor uza de acest prilej, pentru a demonstra pe lângă programul ortodox 48-ist, sau cum zic ei »vor scoate sabie«. Pentru aceasta cauză, Francisc Kossuth nici nu va lua parte la serbări!!

Francmazonii și secularizația.

Acte importante.

Am dat și noi știre despre un rescript al comitatului Hajdu, cătră toate celelalte comitate, pentruca să ceară dela parlament secularizarea averilor bisericesti. Multe comitate, și chiar reprezentanța Capitalei au aderat la aceasta acțiune, care și pe noi ne atinge în cea mai mare măsură, și trebuie să-i dăm toată atenția! Publicăm acum o hotărâre a lojei din Oradea-mare, și motivarea ei, prezintată de profesorul dela academia de drept P. Agoston:

»Deoarece clericalismul este cea mai gravă pedecă pentru progresul poporului

1. căci a) dogmele lui pun cătușe libertății de gândire și de scrutare, iar cu avere ce-o are dela stat îi ține în robie pe părinții copiilor.

b) cultivă trândăvia omului de a se mai gândi, — cultura proastă a pământului, ce face, este în paguba situației economice a țării,

c) propagând existența »eternului« propagă fatalismul — privilegiile ei economice omoară spiritul de întreprindere,

d) prin lauda umilinței oprește înaintarea intelectuală — prin lauda sărăciei, abnegației, și aschezel, oprește înaintarea materială,

e) făcând din bunăstare păcat, iar din miserie vârtute, îndeamnă la trândăvie pe credincioși, — îmbuibarea slujitorilor bisericești, și exploatarea muncii spirituale, nerodnice, face să se deconșidere prețul muncii spirituale adevărate.

2. fiindcă, a) vestind o ființă supranaturală atotputernică, crește oameni lipsiți de independență și încredere în sine,

b) în școalele catolice se face cel mai puțin spor, ele sunt cele mai prost ajustate, în ele se țin oare de prelegeri ma-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Nică Păcală și Cucu Tândală.

Aceste două exemplare de vietăți pocite le-am apucat și eu în tinerețele mele. Locul nașterii lor a fost Tohanul-nou, erau coetani. Nică Păcală era mic de statură, de un metru și 30 centi. Umbletul lui era mătăhălos, legănat și plecat înainte, de ț-se părea, că în tot momentul are să cază în nas. Era subred, cu păr și mustați negri, rare, de-ți venea să crezi că sunt puse cu fusu, ochi negri înholbați, gura ca o șură, nas turtit, mânilor lungi ca de maimuță îi atârnavajungând până la genunchi. Nu auzia bine, vorbia bâlbăit, greoi, și nearticulat, cu un cuvânt era o pocitură de om, de care, când îl întâlneai și-l priveai, trebuia să râzi.

Cucu Tândală era și mai mic de 1-20 metri, dar mai gros, cu capul mare, mustați și picioare groase, scurte, gâtul una cu capul, umbra înec și cu ifos. Amândoi aveau meșteșugul olăritului, ca și cousătenii lor din Tohan.

Când se săturau de olărit, o luau la Brașov, cale de două ceasuri, ei însă dacă plecau dimineața pe jos ajungeau seara târziu în Brașov. Nică Păcală trăgea de a

dreptul la negustorul bocotan George Ioan. Aici avea el cartirul său stabil într'o odaie lângă grajd, avea mănărea sa, cu un cuvânt era totdeauna bine văzute de toți ai casei. Servea de bufon al cocoanelor de casă și a copiilor lor. Avea hainele lui de oraș. Cum sosea, își lăpăda vestmintele sdrentoase românești de sătean și să schimba în hainele lui nemțești de oraș, deși nu erau croite pe trupul lui, ci căpătate dela feciorii de neguțatori din Brașov, și le întocmia el singur după ideile lui. Tras în aceste haine se presenta la cocoana casei, începea a râde cu un hohot de cretin și zicea »vint (a venit) iar Nică, sut (sărut) mănicle (mănilor), dă-i Nică mănșale«. Cocoana și copii răsând îl încungurau, îl întrebau ce mai face, spunându-i că l'au așteptat cu dor. El le răspundea în limba lui stricată ce a pățit în sat și că s'a mîniat pe sat, și așa a venit iar la Brașov.

Ocupația lui era acum să ducă minciuni întortochiate dela o cocoană la alta. Fiecare cocoană avea una cu alta trebile lor. El era mijlocitorul minciunilor de cocoane. Spiona pe una sau pe alta și afla secrete familiare, le ducea apoi dela una la alta și le povestea în limba lui, întortochind totul, servea apoi de trimis al uneia la cealaltă cu știri adevărate și scornite de el, cu un cuvânt intrigă, însă

nevinovat, ceea ce fiecare știa și astfel nu se supăra.

Când una sau alta dintre cocoane avea șezătoare, serate sau cerce, la care conveniau 10—20 de cocoane, Nică să îmbrăca în frac, ce-l avea dela feciori de neguțator, făcut anume pentru el, își pune cravata albă, vesta și pantalonii negri, și servea totdeauna la masă. Câte odată cocoanele, când venea cu ceștile de cafea sau altceva, îi puneau piedecă de da cu ele de pământ.

Atunci se infuria și injurând pe cea vinovată cu glas mare îi zicea în limba lui: proasto, hăbăuco, neblesnico. O trimitea la dracu și o onora și cu alte epitețe dragălașe din traista lui. Cocoanele se tăvălau de răs, toată sara. Gazda casei se arăta năcăjtită, îl apostrofa pe bietul Nică cu cuvinte ce-l supărau rău; el începea se strige, că el nu e de vină, ci cocoana Zinca, aia cu gura ca o șură, care să învârtește ca sfârleaza în calea lui. Mănios și supărat ieșea afară și nu se mai arăta, lăsând cocoanele în răsul lor.

Junii tineri, feciori de negustori aveau mult de a face cu bietul Păcală. Așa, le vine lor în minte să-l ducă pe Păcală în teatru nemțesc, în care o trupă nemțiască escelentă își da reprezentațiile. Era la sfârșitul fărșangului. Să da piesa »Mo-

rarul și copilul său« (Der Müller und sein Kind). Un public număros, înghiesuit ca sardelele asista. Scenele din drama aceasta sunt foarte triste. Întreg publicul plângea în scenele cele triste, îl vedeai că-și șterge lacrimile de emoțiune, unii plângeau înfundată alți cu hohote. Nică Păcală între tinerii români, în parter, tras în frac, vestă albă, bine frizat, ca un »Stuzer«. El era instruat ca la un semn dat din partea lor, să rădă una cu hohot mare, ca să-l audă tot publicul. Când vine la scenă cea mai tristă, când publicul tremura și era impresionat mai tare de ce se petrecea pe scenă și plângea, atunci să aude un răs cu hohot din mijlocul parterului.

Actorii încremenesc pe scenă, înterupând acțiunea teatrală, întreg publicul își îndreaptă privirile spre bietul Nică, care își continuă risul lui, unii se indignează, alții încep singuri să ridă, unii strigă: »Hinaus mit dem Kerl! (afară cu pezevenchiul!)« Un polițist străbate în parter până la el, îl înhață de guler, și îl trage afară între protestările lui Nică, care cu glas mare, îi injura, spunându-le că el a plătit, și lui îi e slobod să rădă, etc. Nimec nu-i ajută, îl duce la poliție și îl închide.

Continuându-se drama, publicul, răzând a început a-și face observările, și

puține, din ajutorul de stat totuși ele au obținut $\frac{3}{4}$ părți,

3. fiindcă, a) din averile de 1 și $\frac{1}{2}$ miliard a bisericii, la fiecare față bisericească i-se ajunge 7000 Cor. la ani,

din pământurile ei, la un preot i-se ajunge 368 jug. cat., la un canonic 1600, la un episcop 30.143, la mitropolit 71.100 jugare,

din procentele averilor diecezane și capitulare, i-se ajunge câte 10.000 Cor. la an unui prelat și unui canonic,

b) administrația proastă și sistemul de averi legate, face însă că tocmai unde sunt cele mai mari averi bisericești, cum arată statistica, scad mai tare căsătorile și nașterile, însă ia creștere tot mai mare emigrația, mortalitatea, analfabetismul și crimele,

4. fiindcă averea din mâinile bisericii este a statului, și statul a dat-o cu o specială menire culturală, pe care bisericele n'o mai împlinesc,

5. fiindcă datorința de frunte a francmazonării este răspândirea luminii, iar al clericalismului întunerecul.

6. fiindcă în urma luminii răsare cultură și libertate, iar în urma desrobirii pământului răsare bunăstare, — loja »Regele Ladislau« declară în ședința ei dela 1 Mai 1909, că

socotește de cea mai capitală datorința a sa, lupta în contra clericalismului!

Mijloacele spre ajungerea scopului le găsește în sufragiu universal egal și secret, în învățământul public obligator desfiut de orice confesiune, și secularizația!

Prin urmare declară, că deoparte va căuta să-și exercite influința în presă în aceasta direcție, de altă parte, pentru a da o putere mai mare luptei în contra clericalismului, va face să se constituie un comitet general, care să adune capitalele de lipsă pentru propagandă, va să zică să inființeze o asociație profană (?), să scoată un ziar săptămânal și o revistă pentru tinerime. Pe viitor sunt avertizate toate lojele să nu primească membri noi, decât cei cari se pronunță hotărât pe lângă sufragiu universal și pe lângă secularizație.

Polyt contra Schuller. Deputatul sas R. Schuller scrisese zilele trecute un articol în »Pester Lloyd« despre chestia de naționalitate. Articolul căuta un »modus vivendi« și propunea ca naționalitățile să se mulțumească cu o autonomie culturală perfectă și să nu mai aspire la autonomie politică. Articolul a făcut oarecare senzație fiind publicat de »Pester Lloyd« fără orice notiță. Același ziar publică acum răspunsul lui M. Polyt, care nu primește »modus vivendi« al lui Schuller, fiindcă nu recunoaște supremația Maghiarilor, și cere autonomie politică etnică, făcându-se o nouă împărțire a comitatelor, după naționalitatea populației. Rezolvarea problemei în acest înțeles socotește de datorința Maghiarilor, cu atât mai vădit căciș administrarea vor fi siliți să intervină »factori mai puternici.«

Szterényi și criza. Ziarul »Reichspost« publică azi un plan pe care ziarul din Viena îl primește, cum spune, dela un bărbat politic a cărui judecată e hotărâtoare pentru criză. Iată ce spune:

Conform planului lui Szterényi, înaintat (probabil împăratului) se va forma un

drama și-a fost pierdut efectul. Tinerii români mergând la poliție au scos pe bietul Nică din arest și luându-l cu ei au mers într'un hotel, unde au sărbătorit pe Păcală cu șampanie, până a trebuit să-l ducă doi nși târâș până în odaia lui cunoscută.

Altădată tinerii l'au dus în frac, lac, clac și mănuși de glacie albe la balul românesc al Reuniunii r. l'au așezat pe un fotel lângă locul președintei și al comitetului, dându-i ordin să nu se miște din loc, ci să privească numai cum joacă donanii, doamnele și domnișoarele, până în pauză, când li vor zice ei, să se scoale. A stat el și privind pe jucători a învățat ca să imiteze pe unul și pe altul, cum joacă mazur, cum vals și cum să comande la quadril.

În pauză l'au luat tinerii între ei, l'au ospătat și învățat cum să ridice toast în sănătatea doamnelor. Ridicându-se în picioare strigă: »Domnilor și Domnelor!« — »Suiete pe scaun că nu te vedem«, se aude strigând cineva. Nică se suiie pe un scaun și repetă: »Domnilor! Să trăiască, să trăiască... să trăiască!« — »Cine?« — »Nică Păcală!«, și se dă jos de pe scaun. Bravo! Bravo! Nică Păcală! El uitase ce l'au învățat tinerii să zică și așa și-a tras lui toastul. Se înțelege că a urmat un ris general la acest toast.

minister de tranziție. Guvernul s'ar forma din partidul koșuthist și ar avea în frunte pe Kossuth, care invocându-și reumatismul național dirijabil, ar demisiona după 8 zile. Imediat după Kossuth ar veni Apponyi ca prim-ministru și guvernul primește puterea cu următorul program:

1. Reforma electorală în baza pluralității cu două voturi.

2. Înlăturarea chestiei băncii printr'un eventual provizoriu de un an.

3. Dacă în parlament s'ar ivi greutăți, camera se va dizolva și noile alegeri se vor face sub egida koșuthistilor.

»Reichspost« adaugă următorul comentariu:

Este ciudat faptul că acest plan persers și nebunesc care nu s'a putut naște decât în capul unui Szterényi, a putut fi luat în samă în Viena. Planul e persers și nebunesc căci el înțește așezarea unui guvern koșuthist într'un timp când partidul acesta e tocmai bun de înmormântat. De altă parte în fruntea guvernului se pune tocmai acel Apponyi care în Ungaria și în Europa pretutindeni trece drept cel mai puternic reprezentant al politicii de cuceriri ungurești pe terenul dreptului constituțional. Pluralitatea cu două voturi de asemenea e un experiment primejdios, căci servește exclusiv interesele koșuthiste. Micii proprietari înlătură pe intelectualii și în vreo 250 de cercuri ei ar da o majoritate koșuthistă și în 250—300 de cercuri nici nu ar putea fi vorba de candidați 67-ști. Punctul cel mai primejdios al acestui program e însă al treilea. Prin el koșuthiștii vor să capete autorizația de a dizolva camera, încât pe urmă să mai stea alți cinci ani la putere. E un noroc că planul a căzut încă în cel mai recent consiliu de ministrii.

Ministrul de culte în Austria și la noi. Ministrul de culte austriac a revocat ordinele prin cari școalele »alianței libere« și cele cehești din Themenan au fost închise, în urma recursului făcut de acestea! Ministrul austriac n'a făcut chestie de ambție din faptul că a pornit pe o cale greșită, și nu persistă de a da înainte pe același cale. Să-l vedem pe »luminatul« ministru dela noi!

Căile ferate ungare.

Sub titlul acesta cetim în »Viitorul«: »O foarte mare și în același timp foarte întemeiată nemulțumire stârnește de câtă-va vreme în toată lumea: trenurile ungurești. Aceasta din cauza întârzierilor, care au devenit regulă în circulațiunea trenurilor din Ungaria. Nu este tren, care să nu sosească la punctele de frontieră cu întârzieri de o oră și mai bine. Ca să nu vorbim decât de frontierele noastre, atât la Predeal cât și la Vărciorova trenurile maghiare nu vin nici odată la timp, și zilnic se aduc plângeri și protestări din pricina acestei neregularități.

Cum se explică aceste întârzieri, cari pe lângă alte neplăceri se traduc adesea și prin daune pozitive, mai ales pentru comercianți, la cari timpul e măsurat?

Fără îndoială că este la mijloc o ne mai pomenită neglijență, aproape unică în toată Europa. Tot atât de adevărat

în soarelele ce să făceau în Brașov, Nică Păcală nu lipsea. El trebuia să imiteze pe toți tinerii jucători, cum joacă la bal. Se pune Nică în poziție, își încheia fracul în nastorile de sus, își întindea mâinile înainte, se uita în jos să vadă nu care cumva pantalonii să fie mânjiți, sau să se vadă vre-o baieră, se întorcea către jucătoare, îi ridea una, începea a face gesturi de sbor cu mâinile, și apoi pornea la mazur. Pe unul îl imita cum își tira picioarele, pe altul cum sărea, pe al 3-lea cum tropăia, pe al 4-lea cum își strângea jucătorea la »halupa«, pe al 5-lea cum sgăia ochii la jucătoare, de credea că o mânca și așa de bine îi imita, atât în strămbăturile lor, cât și în comandă, strigând: »avans, înainte, Schöndidam, turdemen, dopel«, etc. și le întortochia, încât te făcea să te tăvălești de ris.

În modul acesta Nică Păcală, își căpătase renume nemuritor în Brașov, îl cunoștea tot orașul și sta cu el de vorbă.

Cucu Tândală era mai modest, și mai tăcut. El venea la Brașov mai cu seamă primăvara, după ce iarna, în fiecare an era mâncat de lupi. Astă veste se lăția toată iarna în Brașov, că pe Cucu l'au mâncat lupii, că i-a aflat capul cel mare și picioarele cele scurte mâncate de lupi, pe drum dela Tohan spre Râșnov, i-a mai aflat și

însă este că întârzierile aceste scandaloase sunt datorite în foarte mare parte și materialului detestabil al căilor ferate ungare. Cum în Ungaria una din industriile naționale cele mai înfloritoare și rentabile e șovinismul, nu e mirare că de dragul șovinismului Căile Ferate se mulțumesc cu materialul cel mai primitiv și dubios, cu condiția numai să fie produs în țară și să producă diferiților patrioți interesați în aceste întreprinderi cele mai fantastice dividende. Terasamente slabe, șine insuficient de rezistente, locomotive proaste — iată de unde vin întârzierile, care au ajuns să exaspereze pe călători.

Și funcționarii unguri dela Predeal au avut curajul dăunazi să intrerupă călătoria Alteței sale Regale Principeasa Maria, sub cuvânt că vagonul regal ar fi defectuos!

Șicana aceea este de două ori necuviincioasă și odioasă, când știm cum se prezintă căile ferate ungare, ca regulă, ordine, conștiințiozitate și grije de persoanele și interesele călătorilor.

E destul ca să cităm acest fapt precis, a cărui autenticitate o garantăm, că săptămâna trecută, Joi, dacă nu ne înșelăm, trenul care venea din Budapesta via Cluj, s'a oprit în tunelul de lângă Predeal și că a fost o adevărată minune că locomotiva absolut defectuoasă, n'a făcut explozie. «

Agitație în biserică.

Intr'una din zilele luni Martie a avut loc în biserică din Nagylapás un mic scandal. Hrasko Josef, învățătorul-cantor romano-catolic dela acea biserică, a voit să arate, că copiii slovaci știu ungurește, și la vecernie, între celelalte cântări slovacă, a executat cu copii și un psalm în limba maghiară. Preotul slovac însă, Ernyei Pál, ieșind din ușa altarului, a înterupt cântarea cu cuvintele: »Pentru ce nu cântă țigănește, sdranță de învățător!«

Înterupându-se apoi serviciul divin, preotul a provocat pe credincioșii săi să nu-i mai permită cantorului să stea în cor și dacă el tot va încerca să facă aceasta, să-l scoată afară din biserică. A doua zi la serviciul divin cantorul suindu-se la organe, a început să cânte, preotul însă n'a voit să continue serviciul, până când cantorul nu a ieșit din biserică. Serviciul s'a continuat apoi și fără orgă. »Destul am suferit — zise preotul către cantor — acum însă mergi prea departe. Trebuie să știi, că oamenii aceștia sunt Slovaci și au drept să preamărească pe Dumnezeu în limba lor!«

Tribunalul din Nyitra a intentat părintelui Ernyei proces de agitație pentru călcarea legilor bisericești și vătămare de onoare. Tribunalul a osândit pe preotul slovac la 14 luni temniță și 60 croane amendă. Tabla regească din Pozsony însă a nimicit sentința adusă de tribunal și a pedepsit pe preot cu 200 cor. Ajungând afacerea la curie, aceasta a anulat la rândul ei sentința tablei din Pozsony și declarându-l pe preot de vinovat și pentru agitație, a întărit sentința tribunalului din Nyitra.

cismele cele grele sau opincile cu nojițele în zăpadă, etc.

Cu toate acestea pe cine vedeai primăvara, pe străzile Brașovului? Pe moș Cucu, încunjurat de copii, studenți, servitoare, și alt public. Fiecare poftea să-i spuie câți ani îi dă. El imita așa de perfect cântarea cucului, de nimenia nu se îndoia, că nu aude glasul și cântatul pasărei cucul. El știa să-și încovoale limba în formă de uluc, o scotea puțin afară din gură și pe limba așa întocmită scotea un fluier ca cucul, destul de tare, încât îl auzia tot publicul dimprejurul lui. De vre-o zece-ori repeta glasul cucului, apoi își lua călcăia și fiecare îi da un crucer sau doi. Erau mulți cari îl rugau să le spuie deosebit câți ani îi dă personal, lui? Cucu își făcea taxe. Pentru un crucer îi da 3 ani, cântând de 3-ori ca cucul. Pentru 2 cruceri îi cânta de șase-ori, pentru 4 cruceri de zece-ori. Dacă îi da cineva 20 de cruceri, îi da până se sătura respectivul, și-l lăsa cântându-i. Astfel umbla pe uliți totdeauna încunjurat de copii și public, și din când în când șuiera una ca cucul. Câte 3—4 săptămâni cât cânta pasărea cucul prin păduri, cânta și el și-și făcea parale, cu cari trăia până la anul viitor.

În veci pomenirea lor!

B. A.

Un articol al lui Cook.

Ziarul »Le Matin« publică un articol pe care Cook i-l'a telegrafiat penru a lămurii chestiunea călătoriei lui la polul nord. Iată acel articol în întregime:

În adevăr, mi-se pare că istoria explorării mele nu e bine cunoscută; astfel am să tratez în ziarul »Le Matin« câteva puncte într'un mod mai precis.

Observațiunile asupra datelor ce le-am determinat până să ajung la pol, au durat două săptămâni în mod neîntrerupt. Or aceste observațiuni nu pot fi cătuși de puțin contestate, deoarece au fost făcute cu ajutorul celor mai moderne aparate și cari nu s'au putut strica. Aveam un sextant un orizon artificial, barometre înregistrătoare, cu un cuvânt tot utilajul ce se întrebuintează în asemenea cazuri.

Nu înțeleg pentru ce ar fi crezută alți exploratori ca Nansen sau Peary, pe când mie mi-se contestă rezultatele ce le-am obținut. Nici un explorator, care s'a reîntors din acele regiuni nu a putut să prezinte alte observațiuni decât cele pe cari le-am făcut și eu.

Fără îndoială lumea se miră că am reușit, dar lucrăm fără zgomot; într'o zi sau alta trebuia să ajungă cineva la pol; de ce n'ași fi eu cel care a ajuns. Gândiți-vă, că de 20 de ani toate sfârșirile mele sunt îndreptate spre acea țintă.

Cu modestie am muncit fără să cer bani, sau glorie. Munceam pentru dragostea scopului ce-mi propusesem.

Azi prezint rezultatul explorațiunilor mele; nu șlesc pe nimeni să-l creadă. Nu mă voi ocupa de calomniile ce mi-s'ar putea aduce.

Pentru a reveni la explicațiunea mea iată câteva amănunte, cari vor interesa pe cetitori.

Am descoperit un mare uscat necunoscut, situat între 84 și 85 grade latitudine și 102 longitudine. Acest nou uscat, pe care l'am văzut la 15 mile aproape, pare despicat în două, și se poate foarte bine ca el să fie format din două insule apropiate.

Partea cea mai din spre sud este muntoasă și acoperită cu zăpadă, iar cea din spre nord este neaccidentală și acoperită cu o pătură subțire de gheață.

Pentru a ajunge la pol, am izbutit a face să înainteze caravana cu o iuteală mijlocie de 15 mile pe zi.

Mersul nostru era cât se poate de regulat și niciodată în tot timpul călătoriei nu s'a întâmplat să pierdem sau să stricăm vre-unul din instrumentele pe care le luasem cu noi.

Se știe că gheața arctică este totdeauna în mișcare; am constatat existența unui curent care târâște totalul ghețurilor în direcția Sud-vest, și câte-odată din cauza schimbărilor de direcție în aceea de sud-est.

Întorcându-mă dela pol am regăsit acest curent, dar nu mai avea nici o influență dela 83 grade latitudine.

La polul Nord propriu zis nu există uscat, dar ghețarii prezintă o înfățișare deosebită, nefiind nici așa de enormi, nici așa de masivi ca aceia cari se găsesc în regiunile cu o latitudine mai puțin ridicată. S'ar putea zice despre acești ghețari că au mai multă viață și adesea între ei se găsește brațe de mare liberă, totuși nu s'a putut constata nici cea mai mică umbră de viață animală.

Făcând constatarea că am ajuns la pol, am făcut în gheață o gaură în care am băgat drapelul Statelor-Unite, după ce îl lăsasem să făfăie în bătaia vântului de la pol, tot în această scobitură făcută în gheață și alătura de drapelul care se afla băgat într'o teacă, am pus și o dare de seamă asupra călătoriei mele până în acel moment.

De sigur că azi curentul de care am vorbit mai sus a târât după sine câmpul de gheață în care se afla băgat drapelul, îndepărtându-l de polul Nord, dar în contra acestui lucru eu nu aveam nici cea mai mică putere.

La întorcere, după ce trecusem dincolo de 83 de grade latitudine, am fost înconjurați de o ceață teribilă, care a durat trei săptămâni, făcând cu neputință orice observație.

După ce ceața s'a risipit, am constatat că intrasem în marea »Prințului Gustav«.

Astfel ne-am continuat drumul ca prizonieri ai uscatului cât și ai mării, împinși spre vest de îngrămădirea ghețurilor fără a putea să ne mai întorcem înapoi.

Din fericire, câtva timp înainte, în Nansen Sund, reușisem să regăsesc niște ascunzători unde pusesem niște proviziuni menite să ne servească la întorcere.

Pot spune că am trecut prin momente foarte grele, ducând de multe ori cea mai cumplită lipsă, dar totuși nu-mi pare rău de loc.

Acum nu știu cum, dar mi se pare foarte ciudat găsindu-mă din nou în mijlocul civilizației, de ale cărei cerințe mă desobscinuisem cu totul. Omul se obișnuiește însă cu totul, ne mai mirându-se în urmă nici de faptul că s'a mai putut întoarce dela pol, adică din acea regiune ciudată, unde nopțile se confundă cu zilele, și unde nu există, nici nord, nici sud, nici est.

STIRILE ZILEI.

— 5 Septembrie v.

Thalia română la Alba-Iulia. Comitetul aranjator al sărbătorilor din Alba-Iulia face o frumoasă surprindere lumii ce va merge la Alba-Iulia. A pregătit anume un ziar ocazional: »Thalia română la Alba-Iulia« ziar de 8 pagini, care s'a tipărit în »Tipografia Nouă« a foii »Libertatea« din Orăștie. Foia se vinde cu 50 fileri în foliul fondului de teatru. Are în frunte un articol-salut: »Bine ați venit« de d-l protopop Tecliescu, apoi articli, studii și rapoarte, de Dr. I. Blaga, A. P. Bănuțiu, Rub. Pațiu, Argus, — etc. Tot aci felurile îndrumări pentru adunare, pentru excursioniști, mersul trenurilor și altele.

Școala din Dob. Din Oradea Mare, se anunța »Luptei« Școala română din Dob (com. Sătmăr) pe care autoritățile maghiare se străduiesc a o maghiariza cu forța și prin apucături, n'a putut încă să înceapă a funcționa în noul an școlar. Părinții nu mai vor să-și dea copiii la această școală, fiindcă după poruncile cele mai nouă se tem, că nu se va mai învăța nici o boabă românește într'însa, nici limba românească și nici religia. La școala de stat părinții vor grăbi cu atât mai puțin să-și dea copiii. Marele din Dob își sperie băieții când sunt răi că li vor duce la școala de stat, ca să-i facă Unguri.

Congresul profesorilor aromâni s'a deschis Miercuri cu o deosebită solemnitate, în sala cea mare a liceului românesc din Bitola. Au sosit profesori, institutori și instituitoare din toate părțile Macedoniei și Epirului. Numărul lor este aproape două sute și crește mereu prin noi sosiți. Înainte de deschiderea congresului membrii corpului didactic român au asistat la un »Te-Deum« oficiat în biserica română de mai mulți preoți și prebiteri. De aici congresiștii s'au intrunit la liceu, unde președintele resti un căldușos și în-suflețit discurs, arătând motivele, cari au determinat pe membrii corpului didactic aromân să se întrunească astăzi aici. S'iriful nou, inaugurat în monarhia otomană pretinde ca toate popoarele să-și de seamă de ele. Apostolii românișmului în Macedonia trebuie să ia o hotărâre în ce privește îndreptarea situației poporului aromân, atât de neglijat și de persecutat de oameni și de vremuri. În munca lor pentru susținerea ideii românismului ei trebuie să urmeze toți după o normă comună. A arătat apoi încă câteva probleme, cari privesc direct pe membrii corpului didactic și cari vor fi discutate succesiv. După amiază profesorii au aranjat un pelerinaj la mormintele primilor luptători pentru cauza românească în Macedonia, Apostol Mărgărit și Anastasescu.

Direcțiunea postelor din Cluj ne anunță, că cu 1 Octombrie n. se va deschide în comuna Rotbav (Veresmart) din comitatul Brașovului un oficiu postal.

»Moderati« noștri. Corespondentul »Minervei« din București a intervievat pe conducătorii celor câțiva Români guvernamentali, zișii moderati, Burdea și Babeș, asupra planurilor lor. Cei doi »șefi«, au început să se atace unul pe altul, contestându-și unul altuia dreptul de șef. Burdea a zis despre Babeș, că nu va putea nici odată organiza partidul moderat, de oarece nu e popular. Babeș a zis des, re Burdea că e un om incult și compromis. De altfel d-l Babeș va publica în curând programul și sunt hărăziți a începe o acțiune mai energică pentru organizarea

partidului lor. Programul »moderaților« se bazează în mare parte pe legile de la 1868 și cere executarea legii naționalităților.

Societatea de lectură »Andrei Șaguna« din Sibiu s'a constituit pe anul școlar 1909/10 în ședința ținută la 29 Aug. (11 Sept.) 1909, sub presiul P. C. Sale d-lui Dr. E. Roșca, director seminarial, protosincol, în modul următor: Președinte: Dr. Nicolae Bălan, prof. sem. Vicepreședinte: Nicodim Cristea, cleric a. III. Notar I: Ioan Evuțianu, cleric a. III. Notar II: Ilie Paștină, cleric a. I. Cassar: Valeriu Judele, cleric a. II. Controlor: Vasilie Sava, cleric a. III. Bibliotecar: Georgiu Comșa, cleric a. II. Vice-bibliotecar: Iosif Popp, cleric a. I. Econom: Nicolae Iazar, cl. a. II.

Membrii în comisiunea literară: Georgiu Ciupe cl. III. Iosif Drăgoiu cl. III. Iosif Trifa cl. III. Ioan Budu cl. II. Victor Jacob cl. II. Grigorie Vermeșan, cl. II. Damaschin Ioanovici cl. I. Achil Bărcianu cl. I. Vasilii Stoicania cl. I.

Zeppelin III întrecut. Zilele trecute a avut loc o întrecere încordată între balonul Zeppelin III și un nou balon german, »Parsival«. La început Zeppelin era înaintea, dar pe urmă »Parsival« își luă o învârtire de 1000 la ceas, și după o cale de 100 kilometri, apucă binisor înaintea lui »Zeppelin«. Chiar și în curentele aerului »Parsival« s'a dovedit mai stăpân, decât Zeppelin.

În Sălăște (lângă Sibiu) se va ținea târgul de vite în zilele obișnuite, Luni și Marți în 4 și 5 Octombrie, iar târg de mărfuri Joi în 7 Octombrie a. c. st. nou.

O nouă expediție a lui Peary. Exploratorul Peary organizează o nouă expediție la Polul Sud. Unul dintre servitorii săi a mărturisit unui ziarist, că el este acela, care a ajutat stăpânului său să înfigă steagul american la polul nord.

Copii în război! Ministrul de război englez dă acum mai mare atenție mișcării »Boy-Scout« și vrea să vadă cu ocaziunea manevrelor apropiate, ce foloase ar putea aduce copiii în război. A hotărât, ca să se alăture statului major a diviziei a patra câteva Scout-uri de acestea, cari vor face serviciul de celerori. În timp de o săptămână ei vor fi considerați ca militari activi, îndeplindu-și însă atribuții în mod absolut independent, iar la nevoie vor lucra din proprie inițiativă. Își vor păstra uniforma obișnuită, la braț numai vor purta o bandă în semn de distrugere. Li se cere să știe a umbla cu bicicleta și să petreacă în lagăr cu trupele, luând parte luptele de noapte. Astfel se va constata ce servicii pot presta acești copii într'un eventual caz de război.

D'Annunzio pe aeroplan. După cum am anunțat la timp, Gabriele d'Annunzio a luat și el parte la concursul de aviațiune, care a avut loc zilele acestea la Brescia, parcurgând o distanță destul de mare în biplanul Americanului Curtiss. Poetul a rămas atât de încântat încât voia cu tot prețul un nou sbor. El ruga pe Mister Curtiss din toată inima să-l ia încă odată, acesta însă nu voia nici decum. Nu există un contrast mai ridicol decât pe de-o parte acest american, impasibil, rece ca ghița, iar în fața lui un poet nervos, plin de temperament. Deoarece Curtiss a rămas neînduplecat, d'Annunzio se adresă, în cele din urmă compatriotului său, aviatorul Calderara și îl rugă și pe acesta să se milostivească, să-l ia ca tovarăș în biplanul său. Calderara se arătă binevoitor, repede urcară în mașină, iar d'Annunzio gustă din nou din senzația dulce, după care oftase atâta. Sburară la o înălțime de o jumătate milă. Când debarcă poetul și sari din locul său, fața îi era luminată de emoție. »In sfârșit am trăit într'adevăr«, strigă el. Viața pe pământ e amariltoare și lipsită de farmec. De abia în aer simți că ești adevărat om și stăpânitor al elementelor. Apoi mișcarea aceea lină, senzația care o ai când străbați aierul cu iuțea fulgerului. E nespus de frumos. Oare îmi voi putea traduce impresiile în poezie? O să încerc!« La urmă d'Annunzio a declarat că își va cumpăra cât de curând o mașină de sburat »un adevărat Pegasus pentru Musa mea«, după cum spunea el.

Represiunea în Spania. Sergentul de stradă Hoyos, care a fost prins cu arma în mână trăgând asupra armatei, a fost executat în fortăreața Montjuich prin împușcare. Arestările și expulzările continuă. Conzilierii comunali radicali se suspendă neconțenit din funcțiunile ce ocupă. Ministrul de interne Lacierva a declarat că nu se va lăsa influențat de manifestațiuni pentru a suspenda măsurile sale de represiune. Scriitorul ministerial Azorni a atacat într'un articol bărbați ca Anatole France, Maeterlinch și Haeckel pentru că au iscălit manifestul contra regimului actual din Spania, numindu-i farsori și oameni fără nici o importanță. Deputatul Barcelonei, Ginervios, spune că în Barcelona au fost închise 120 școli, astfel că 600 de copii au rămas fără instrucție. Se permite funcționarea acelor școli numai, cari posedă certificat dela cler.

Anunțarea glotașilor. Din partea magistratului orașului Brașov primim o publicațiune mai lungă, din care estragem următoarele: În puterea art. de lege XXXVII. din 1893 se deobligă toți glotașii, cari au servit activ sau ca rezerviști de reîntregire la armata permanentă la marină, la honvezi și în fine la gendarmerie, — mai departe toți acei glotași, cari nu au fost în serviciu activ militar și în rezerva de întregire, cari însă sunt provăzuți cu certificate (de culoare roșie) pentru gloate ca să se anunțe în 12 13 și 14 Octombrie a. c. în casarma honvezilor la 9 oare dimineața sau personal sau în scris. În 12 Octombrie a. c. au de a se anunța cei născuți în anii 1867—1870 inclusive. În 13 cei născuți în anii 1871—1874 inclusive. În 14 cei născuți în anii 1875—1876 inclusive.

Pentru familia pantofarului Maior a contribuit d-l avocat Dr. Iancu Meșianu suma de 5 cor. Bani s'au transpus la locul destinațiunii.

Mulțămită publică. Domnul Neculai Sandu Popa, arăndaș și proprietar în comună Cegani regatul România — originar din comuna noastră Satulung (Săcele) parohia S. arh. și-a arătat recunoștința față de instituțiunile noastre culturale — dăruind pentru noua zidire de școală proiectată — frumoasa sumă de 500 lei. Ne împlinim o plăcută datorie când putem aduce și pe aceasta cale nobilului donator și demnului fiu al parohiei noastre cele mai simțite mulțămiri. Satulung 1 Sept. 1909. În numele comitetului parohial Romul Verzea, președinte.

Presimțirile unui aviator. Lefèvre, care căzu mai zilele trecute cu aeroplanul său și rămase mort, spunea odată unui gazetar: Ai vrea să știi, ce simți când zbori? Ei, nime nupoate să-ți dea un răspuns mai bun decât mine. Sunt tocmai după a suta »înălțare« în aer. Apoi — în tăiaș-dată te simți ca o pasăre, — și pentru asta n'ai nevoie de nu știu ce fantazie. De pildă, eu mă simțeam ca un vultur, și parcă-mi venea poftă să mă arunc asupra turmelor ce pășteau pe pământ, și să înșfac un cârtan în ghiare. Mai dăunăzi, un porumb îmi tăia calea. După el — mă pornii sălbatic, și trebuia ca se-i dau toată puterea motorului meu, căci spinteca văzduhul ca un fulger. Dargoana ținu puțin și păsăruica a fost pradă mea. Bietul porumb ajunsese în vârtoarea aerului, stărnit de mașina mea, și căzu mort pe pământ. Să-mi credeți, mă simțeam ca un ucigaș. M'am și pus și am căutat pe bietul animal zdrobit, și l'am îngropat la mine în casă, însă știu că sunt totuși un ucigaș și o să-mi iau răspata. — Durere presimțitului lui s'a adevărit cu el de tot și repede am pierdut pe unul dintre cei mai îndrăzneți aviatori.

Un balon se va urca mâine la oarele 3 p. m. din grădina restaurantului Warte. Seara jocuri de artificii, intrarea liberă.

Musică. Luni la oarele 5 1/2 p. m. capela orașenească va cânta la promenade de jos.

O doftorie pentru popor. Se poate numi ca atare spiritul lui Moll și sarea, care prin fricțiune întărește mușchii, alină durerile, precum și tot felul de reumatism se vindecă cu succes sigur. Prețul unei sticle

1 cor. 90 bani. Se trimite zilnic cu rambursă postală de farmacistul și liferantul curții c. și r. A. Moll, Viena, Tuchlauben 9. În depozitele din provincii să se ceară expres preparatul Moll provăzut cu marca de scut și subscriere. — (2)

ULTIME ȘTIRI.

Sibiu, 18 Septembrie. Anunțarea făcută la locul prealnalt din partea I. P. S. Sale Metropolitului Ioan Meșianu, despre intențiunea de a convoca congresul național-bisericesc în sesiune ordinară, a fost luată preagrătos la cunoștință, deci convocarea congresului pe ziua de 1/14 Octombrie curent va urma în curând.

Budapesta, 18 Septembrie. Biroul agenției telegrafice ungare anunță următoarele: Ministrul Apponyi, care a fost primit ieri dimineața în audiență de Maj. Sa, a declarat, înainte de a pleca din Budapesta, unui redactor al ziarului »Pesti Hirlop« că a cerut audiență Maj. Sale în afacerea congruei clerului catolic și că este fals că a fost citat în audiență în afacerea ordonanței asupra învățământului religios.

Biserica și naționalitatea română n'au fost de loc violente. Ordonanța se referă exclusiv la școlile statului unde limba de predare este în mod natural cea ungară și cu privire la cari chiar punctul de vedere juridic actual prescrie predarea religiei în ungurește. Decretul a apărut în 1907 și a fost numai repetat acuma. La 1907 cercurile eclesiastice interesate și înaltul cler a primit decretul cu cea mai mare satisfacție și recunoștință (!!) și numai acum dat fiind situațiunea politică nesigură, se caută a se ridică noi reclamațiuni ale naționalităților din pricina aceluia decret.

Paris, 18 Sept. Se anunță din Atena că circulă din nou svonul relativ la abdicarea regelui. Se zice că partidele politice s'au înțeles ca să proclame pe principele moștenitor ca rege.

Belgrad, 18 Sept. Regele Petru a invitat acum două zile prietenii săi intimi la un prânz și le-a declarat cu această ocaziune că e hotărât să renunțe la tron, deoarece nu mai poate suferi intrigile și atacurile presei.

Bibliografie.

A apărut »Lucafăruk« Nr. 18 cu următorul sumar: D. Anghel și St. O. Iosif Balada lui Bucur (poezie). I. Paul, Nevasta bețivului. T. Murășan, Șoapte (poezie). V. Stoica, Gândul (după Hafis, poezie). Z. Bărsan, Mărul, dramă în 2 acte. Ștefan Brăborescu, Cele două porumbițe (poezie). I. Agârbicean, Părintele Vart. Bogdan. Vasile Stoica, Și-o să pornesc (poezie). Oct. C. Tăslăuanu, Arta în România. Dări de seamă: George Panu: Amintiri dela Junimea (G. Bogdan-Duică). Cronică: † Dr. I. T. Mera. Cartea de aur. Înființarea »societății scriitorilor români«. Știri — Poșta Redacției. Ilustrațiuni: Cula din Pojogeni-Gorj. Culă din Groșera-Gorj. Troiță din Prahova. Troiță din Vâlcea. Pianurile d-lui G. Lupu. Compoziție originală după ouă încondeiate aplicată la ceramică, de d-șoara M. Panaitescu. Casa și poarta lui Mogoș, în comuna Ciauru-Gorj. Fațada casei lui Mogoș.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Ram.

Redactor respons.: Victor Braniceu.

Aducem la cunoștința On. public,
că prețul apelor minerale și igienice din depositul nostru din Strada Gărei Nr. 25 pe lângă schimbul mediat al sticlelor este următorul:

Gloria	1 litru 10 fl.	1/2 litru - fl.
Borpatok	" 12 "	" "
Matild	" 16 "	" 14 "
Borhegy	" 10 "	" "
Buröss	" 12 "	" "
Előp-tak	" 16 "	" 14 "

Fehérkő	" 16 "	" 14 "
Felsőrákos Mária	" 16 "	" 14 "
Kászón Salutáris	1 litru 16 fl.	1/2 litru 14 fl.
Horgász	" 16 "	" 14 "
Repati	" 16 "	" 14 "

Borszék	" 28 "	" 22 "
Sztojka	" 28 "	" 22 "
Boholt	" 26 "	" 22 "
Hargitta	" 26 "	" 22 "
Székely-Selters	" 26 "	" 22 "

La cumpărare de 25 sticle liferăm Borvizuri acasă. — Apelăm la sprijinul On. public
Societatea pe acțiia a exploatării și exportului apelor minerale. (479,100—150
Telefon Nr. 364.

Mașine de cusut
ORIGINALE SINGER
SINGER Co.
 mașine de cusut. Soc. pe acții, Brașov, Strada Porții nr. 23. A se observa marca fabricii înregistrată.

„ȘOIMUL“,
 institut de credit și de economii,
 societate pe acții în Murăș-Uioara.

CONCURS

pentru ocuparea postului de **comp-tabil** la nou înființatul institut de credit și de economii „ȘOIMUL“, societate pe acții în Marosujvár, să deschide prin aceasta concurs cu termen până la 30 Septembrie a. c.

Cei-ce voiesc a ocupa acest post, pentru care în anul prim să stabilește un salariu de cor. 2000 și tantiema statutară, au să dovedească:
 a) că au absolvat vre-o școală comercială medie sau superioară;
 b) că au praxă în afaceri de bancă;
 c) că posed în vorbire și scriere cel puțin limba română și maghiară.

După praxă de un an, având purtare bună și dovedind aptitudinii corespunzătoare, cel ales va putea fi numit definitiv, când apoi se va sistematiza din nou salariul, gradațiile și banii de cartir.

Cererile instruite cu cele de lipsă au să fie înaintate subscrisului în Orăștie—Szászváros.

Orăștie, în 10 Sept. 1909.

N. VLAD,

farmacist, președintele direcțiunii inst. de credit și economii „Șoimul“ societ. pe acții, Marosujvár.

(719,2—3.)

Concurs

pentru ocuparea postului de învățător la școala gr. cat. din Șoimuș (Sajósolymos, comitatul Besztercze-Naszod devenit vacant prin pensionarea fostului docent Basiliu Baciu, cu salariu de 1000 cor. și cincinalele căzătoare întregit cu ajutorul statului în 1908; solvabil în rate lunare antici-pative precum și cartir în edificiul școlar și grădina corespunzătoare.

Rugărilor provăzute cu:

- 1) Atestat de botez,
- 2) Atestat de calificare,
- 3) Atestat de servit și destoinicie în propunerea limbii române și ma-

ghiare dela protopopul și preotul concernent.

4) Atestatul ultimei clase frecventată în gimnaziu sau școală civilă.

5) Atestat dela protopop și preot că sunt cântăreți și în stare a conduce corul bisericesc pe 4 voci deja înființat — sunt a se înainta acestui senat până la 10 Octomvrie c.

Reflectanții să fie juni, și ceice se vor prezenta în persoană în vre-o Duminecă sau sărbătoare la biserică spre a și arăta dexteritatea cântului — vor fi preferiți.

Din ședința sen. școl. gr. cat. ținută în Șoimuș la 12 Sept. 1909.

Ioan Baciu, Basiliu Baciu,
 președintele senat. școl. not. sen. școl.

Stațiunea călei ferate Besztercze u. p. Nagy-Sajó. (718,3—8.)

GEORGE BUCĂ
 croitor bărbătesc,
 Brașov, Strada Orfanilor Nr. 7.
 Confectionează:
Costume moderne.
Fason elegant.
 Depozit de
Stofe veritabile englezești.

Fundată la 1876.
Instytut artistic fotografic
JOSEF SCHULLER & SOHN
 mai înainte Leopold Adler,
BRAȘOV,
 Strada Porții Nr. 14.
 Lucru solid. — Prețuri solide

ANUNCIURI
 (insertiuni și recl.)
 sunt a se adresa subscrisor administrativ. și în cazul publicării unui anunț mai mult se dă se face scade-ment care crește cu cât publicarea se face mai de multe ori.
 Administr. „Gazetei Transilvaniei“

Praturile-Seidlitz ale lui MOLL
 Veritabile numai dacă fiecare cutie este provăzută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.
 Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai ceibice la stomac și pânțec, în contra cărelor și acerele la stomac, constipațiunii cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemorrhoidelor și a celor mai diferite bôle femeesoi a luat acest medicament de casă o rășnădire, ce crește mereu de mai multe decenii încoco. — Prețul unei cutii originale sigilate Coróna 2— Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.
 Veritabil numai dacă fiecare sticlă este provăzută cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll
 Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (trotat), alină durerile de șoldină și reumatism și a altor urmări de răceală.
 Prețul unei cutii originale plumbate cor. 2.—

Săpun de copii a lui Moll.
 Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metoda cel mai nou, pentru cultivarea rațională a pielii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucați cor. —.40 b. Cinci bucați cor. 1.80
 — Fie-care bucastă de săpun, pentru copii este provăzută cu marca de apărare A. Moll. —
Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9
 c. și reg. furnisor al curții imperiale.
 — Comande din provinciă se efectuează zilnic prin rambursă postală —
 La depozite se se ceră anumit preparatele provăzute cu i călitura și marca de apărare a lui A. MOLL.
 Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth și en gros la D. Eremias Nepoții.

HENRIK IZSAK & Cie.
 se cumpără bun și ieftin.

Nu plânge fârtate!

S'a deschis prăvălie nouă
 Strada Porții Nr. 9—11
Henrik Izsák & Cie.,
 cu haine pentru bărbați,
 copii și băeți.

Acolo se poate cumpăra
 ieftin cu bani gata.

Mare asortiment de haine pentru studenți! Haideți acolo!

Prăvălie nouă!

H. Kleverkaus
 Brașov, Strada Hirscher Nr. 6.
FABRICANT DE
SALAMĂ și CĂRNĂTĂRIE (Selcher)
 pus în mișcare cu motor.
 Recomandă: Șuncă prima calitate, limbi afumate, salama, untură de porc, slănină afumată. Cu deosebire specialitate de cărnați cu hrean, așa numiți Krenwürstel.
 Comandele se eșecută prompt și se eșpede za cu poșta ori și unde.
 Prețuri curente la cerere se trimiț gratis.

WILHELM SCHMIDTS,
 Franzelărie fină și de lux.
 Brutărie, Vânzare de făină.
 Brașov, Str. Aței 3, Str. Hirscher 2.
 În fie-care zi se capătă de 3-oi fransete proaspete, și pâne de casă.
 Pâne neagră Graham proaspătă.
 Cozonaci și Pizmeți proaspeți în fie-care zi.
 La toate expozițiile unda au luat parte, produsele mele au fost premiate cu cel din-tăiu preț. La expoziția din București din anul 1906 premiat cu medalia de argint.

Banca Națională a României.
 Situațiune sumară.

1909		1909	
30 August	Activ:	29 August	22 August
127.084,872	897,4872 Reser. metal. aur 93231395	129.857,729	181.148,895
	37300000 „ Trate aur 37917500		
502,711	Argint și diverse monede	305,218	251,885
81.515,614	Portofoliu Român și străin	69.637,841	77.251,054
11.833,200	*Impr. contra efec. publice 15303450		
17.692,381	„ „ „ în cont-corent 18199281	33.955,408	33.502,731
11.999,924	Fonduri publice	11.999,924	11.999,924
15.480,553	Efectele fondului de rezervă	15.093,086	15.093,086
3.216,621	Efect. fond. de amort. mob. și mater.	3.151,121	3.151,121
5.954,947	Imobile	5.981,715	5.982,028
700.102	Mobilier și Mașini de Imprimerie . .	705,739	705,739
328,476	Cheltueli de Administrațiune	334,560	339,788
110.091,839	Depozite libere	112.994,595	111.198,895
10,865,080	Conturi curente	38.823.442	33.388,386
30.001,234	Conturi de valori	27.767,229	30.653,875
427.267,554		450.607,607	454.667,407
	Pasiv:		
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
24.928,807	Fond de rezervă	26.727,618	26.727,618
3.734,034	Fondul amortis. imob. și material . .	3.992,572	3.992,572
273.700,400	Bilete de Bancă în circulațiune . . .	292.029,120	297.796,400
2.190,642	Profit și Perdere	2.237,648	2.237,648
621,832	Dobânzi și beneficii diverse	626,054	714,274
110.091,839	Depozite de retras	112.994,595	111.198,895
427.267.554		450.607.607	454.667.407
	Scomptul 5%		
	* Dobânda 5 1/2%		